

“Les universitats s’estan convertint en escoles”

Una crítica al Procés de Bolonya

Des dels seus inicis, el procés de Bolonya ha estat acollit amb fortes crítiques a les universitats alemanyes. En octubre de 2008, el teòleg Marius Reiser va dimitir de la seua càtedra en protesta contra les reformes.

L’objectiu del procés de Bolonya és crear un Espai Europeu d’Educació Superior i, mentrestant, s’han estat introduint els títols de grau i de postgrau a les universitats alemanyes. Però no està tan clar com veu els nous graus el mercat de treball internacional. Tot i així, els qui voldrien mantenir l’ideal d’universitat de Humboldt –és a dir, un lloc on l’ensenyament i la recerca estiguen vinculats estretament– i rebutgen amb vehemència tractar l’ensenyament universitari com si fos una escola, es neguen a quedar-se callats. En octubre de 2008, el teòleg Marius Reiser, catedràtic des de 1991 a la Universitat Johannes Gutenberg de Magúncia, dimití de la seua càtedra en protesta contra els canvis a les universitats. Amb efectes de l’1 d’abril de 2009, ha dimitit com a funcionari de l’administració pública.

Senyor Reiser, quina és en la seua opinió la funció de la universitat?

Les universitats representen el cim del sistema educatiu. En aquest sentit, haurien de proporcionar el nivell més alt d’educació. Més encara, haurien d’encaminar els estudiants cap a la ciència i la recerca. Naturalment, no tots els estudiants poden ser investigadors. Tot i així, almenys és possible ensenyar-los a tots la diferència entre coneixement escolar i treball acadèmic.

Quines són les seues principals crítiques al procés de Bolonya?

Que precisament desdibuixa aquesta distinció. Com es pot llegir a tot arreu, el procés de Bolonya se centra totalment en la impartició de coneixements, en donar als estudiants un coneixement bàsic i una visió general sobre un tema. Tot està enfocat cara a la formació professional, amb les universitats limitades a proporcionar als estudiants els coneixements que més tard necessitaran en els seus llocs de treball.

Però no és bo això?

En els cursos de formació del professorat en particular, la transmissió de coneixements ha estat sempre un objectiu secundari de l’educació universitària. L’objectiu principal, per contra, era introduir els estudiants en el treball científic i acadèmic i desenvolupar la seua pròpia personalitat, incloent-hi la capacitat de pensar i treballar de manera independent. No es tractava de proporcionar un coneixement planer i general. Els estudiants aprenien, per exemple, com resoldre problemes ells mateixos i com adquireixen els investigadors nous coneixements.

Les reformes pretenen aconseguir un grau d'estandardització que portarà, a la llarga, a una mobilitat més general. No és això un bon objectiu, en la seua opinió?

No crec que hi haja ningú que realment vulga l'estandardització. El que volem, em sembla a mi, és un paisatge universitari divers en el qual cada disciplina és un tant diferent en cada universitat, depenent dels professors que hi treballen i d'on posen el seu èmfasi particular. La mobilitat no té res a veure amb aquesta estandardització, a menys que l'objectiu siga realment fer que totes les universitats siguen exactament iguals, dotades amb el mateix equipament i havent d'ensenyar els mateixos continguts. Si fos així, els professors ja no serien necessaris: al capdavall, els estudiants dels cursos superiors són perfectament capaços de llegir en veu alta els llibres de text.

S'ha aconseguit més mobilitat?

Al contrari. A tots els efectes, els estudiants de grau ja no poden canviar d'una universitat a una altra abans de graduar-se. I això és perquè el pla d'estudis és tan rígid i està tan regulat que la mobilitat ja no és viable. El contingut i la presentació precisos dels mòduls no deixen de ser, després de tot, diferents a cada universitat, però els estudiants no poden permetre's perdre un semestre per canviar d'universitat.

En altres paraules, vostè creu que hi ha prou estandardització per a destruir la diversitat però no suficient per facilitar la mobilitat dels estudiants. No veu res de positiu en la reforma?

No, no hi veig res de positiu. La gent continua dient que fins ara hem tingut massa llibertat en molts temes, i que els estudiants tenien problemes per a trobar el seu camí. Segurament és veritat que l'antic sistema necessitava una reforma, i que s'hauria d'haver seguit un enfocament més estructurat en alguns temes. Per exemple, hauria estat raonable introduir un examen intermedi per als estudiants que volguessen fer cursos de grau en formació del professorat. Aquestes reformes necessàries, però, s'haurien pogut fer fàcilment en l'antic sistema.

Quines seran les conseqüències a llarg terme de la reforma per a les universitats?

A llarg terme, convertirà les universitats en escoles. I com que tot el que realment necessita una escola és un assortiment de llibres de text, difícilment s'usaran en el futur les biblioteques universitàries. Hi trobaràs encara alguna persona rara que estiga prou boja per a seguir fent recerca, però la majoria dels estudiants ja no tindran temps.

*Entrevista feta per Dagmar Giersberg, periodista freelance de Bonn.
Copyright: Goethe-Institut e. V., Online-Redaktion, juny 2009.*